

Çarşı ve Mahalle Bekçiliği Mesleğinin Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Kamuoyuna Tanıtılması: Bursa İli Özelinde Bir Araştırma Introducing the Market and Neighborhood Watchman Profession to the Public as a Public Relations Study: A Study in Bursa Province

Ferhat GÜCÜYETER¹

Araştırma Makalesi Research Article

Geliş tarihi/Received:
11.04.2022

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
17.04.2022

Kabul tarihi/Accepted:
30.04.2022

Yayın tarihi/Published:
31.05.2022

Atıf/Citation:

Gücüyeter, F. (2022). Çarşı ve Mahalle Bekçiliği Mesleğinin Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Kamuoyuna Tanıtılması: Bursa İli Özelinde Bir Araştırma. *TAM Akademi Dergisi*, 1(1), 32–57. <https://doi.org/10.58239/tamde.2022.01.003.x>

DOI:

10.58239/tamde.2022.01.003.x

Öz

2017 yılında bekçilik mesleğinin tekrar uygulamaya girmesi ve bekçi alımlarının başlamasıyla kamuoyunun gözü bekçilere yönelmiştir. Bu makalede bekçilik mesleğinin tekrar hayata geçirilmesiyle birlikte İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Başkanlığı'nın bu mesleği kamuoyuna tanıtmalarına yönelik yapılan halkla ilişkiler çalışmaları ve yazılı basında ses getiren haber içerikleri incelenerek ardından Bursa ili Yıldırım ilçesinde yaşayan vatandaşlara 20 soruluk bir anket uygulanıp elde edilen sonuçlar SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmayla vatandaşların ilgili kamu kurumlarının halkla ilişkiler çalışmaları ve medyada ses getiren haber içeriklerinden nasıl etkilendiği, bekçilik mesleğine yönelik algılanan imajın ne olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Amaç bekçilik ile ilgili medyaya yansıyan haber ve içeriklerin vatandaşta oluşturduğu imaj algısının ve vatandaşların bekçilik uygulamasıyla ilgili memnuniyet düzeyinin araştırılmasıdır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Başkanlığı'nın bekçiler ile ilgili yapmış olduğu halkla ilişkiler çalışmaları yetersiz kalmasına rağmen Bursa ili Yıldırım ilçesi özelinde yapılan anket çalışmasında vatandaşların bekçilik uygulamasından son derece memnun olduğu ve bekçi sayısının daha çok arttırılmasını istedikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Asayiş, Çarşı ve Mahalle Bekçisi, Güvenlik, Yaya Devriye, Önleyici Hizmet

¹. Kocaeli Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, ferhatgucuyeter@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4168-3058

ABSTRACT

With the reintroduction of the watchdog profession in 2017 and the start of watchdog purchases, the eyes of the public turned to watchmen. In this article, with the re-activation of the guard profession, the public relations activities of the Ministry of Interior, the General Directorate of Security, and the Police Academy to promote this profession to the public, and the news content in the written press, after which a 20-question survey was applied to the citizens living in Yıldırım district of Bursa province. The results were evaluated using SPSS program. It has been tried to determine how the citizens are affected by the public relations works of the relevant public institutions and the news content that makes a sound in the media, and what is the perceived image of the guard profession. The aim is to investigate the image perception of the citizens by the news and content reflected in the media about the watchdog and the level of satisfaction of the citizens about the watchdog practice. According to the findings obtained because of the research, although the public relations studies of the Ministry of Interior, the General Directorate of Security and the Police Academy on the guards were insufficient, the survey conducted in the Yıldırım district of Bursa province stated that the citizens were extremely satisfied with the guarding practice and that the number of guards should be increased more. their wishes have been determined.

Keywords: Public Order, Bazaar and Neighborhood Watcher, Security, Pedestrian Patrol, Preventive Service

EXTENDED ABSTRACT

With this study, it has been tried to determine how citizens are affected by the public relations activities of the Ministry of Interior, the General Directorate of Security and the Police Academy Presidency about the guard profession and the news content that has been heard in the media, and what is the perceived image of the guard profession. The aim is to investigate the image perception of the citizens by the news and content reflected in the media about the watchdog and the level of satisfaction of the citizens about the watchdog practice.

Since it is the 4th largest city in Turkey (www.nufusu.com) in terms of population density and the crime rates are at a high level in parallel, the universe of this research is Bursa; The sample, on the other hand, was determined as Yıldırım district by applying the purposive sampling method due to time and cost constraints, as it is one of the central districts of Bursa and the population density is high. Since there are 3,101,833 people residing in Bursa, Yıldırım district has a population of 657,176 (www.nufusune.com), and the number of samples that can represent Bursa province is calculated as 384 people with 95% confidence level.

Although there are 81 provinces, 922 districts, and 32186 neighborhoods (www.e-icisleri.gov.tr) in our country, this study was carried out by taking into account the financial impossibilities and the breadth of the population and living in Yıldırım district of Bursa province between 29.11.2021 and 05.12.2021. It is limited to 384 people. In addition, the research was limited to the news and contents reflected in the media in parallel with the research questions and hypotheses, since not all of the news and content

in the media can be examined since 2017 for the watchdog system, which was implemented again in 2017.

In the context of public relations studies for the promotion of the guard profession, answers were sought to the following questions and hypotheses as a result of the news and contents reflected in the media about the profession.

Question 1: How is the perceived image of the profession's duties and authorities by citizens defined?

Question 2: To what extent are the citizens satisfied with the market and neighborhood watchdog practice?

Hypothesis 1: As a result of the news created in the public opinion, the citizens think that the level of education of the bazaar and neighborhood watchers is low.

Hypothesis 2: The public relations works carried out by the Ministry of Interior, General Directorate of Security and Police Academy Department for the watchers of the bazaar and neighborhood create the desired image of the guards in the citizens.

Hypothesis 3: Citizens who receive security services from the bazaar and neighborhood guards do not fully know the duties and authorities of the bazaar and neighborhood guards.

Hypothesis 4: Citizens who receive security services from the bazaar and neighborhood guards think that the bazaar and neighborhood guards and the police have the same authority in judicial and administrative terms.

Hypothesis 5: Citizens living in Yıldırım district of Bursa province are satisfied with the implementation of bazaar and neighborhood watchdogs.

While determining the method and technique of this study, in the first part, the news made by various media organs for the bazaar and neighborhood watchmen between 2017 and 2021 were analyzed by content analysis. In this context, some of the news that were accessed as a result of the internet scanning over the concept of 'bazaar and neighborhood watchmen' were subjected to content analysis. In addition, the media and public relations studies of the Ministry of Interior, the General Directorate of Security and the Police Academy Department were also examined by content analysis, which is one of the qualitative research methods, in reference to the news published in the media in these years and to introduce the bazaar and neighborhood guards to the public from time to time. In the second part, the questionnaire, which is one of the quantitative research tools frequently used in the field of social sciences, was used. Survey questions were prepared with the Google Drive Form application. In this context, the 20-question survey applied to citizens residing in Yıldırım district of Bursa province consists of 3 parts;

Section 1, consent to participate in the study,

Chapter 2, demographics,

Section 3; consists of questions for the guards.

The voluntary consent form in the first section is a mandatory approval question; 1 multiple-choice volunteer, 2 multiple-choice mandatory, 2 drop-down menu volunteer, 1 drop-down menu mandatory; in the third part; 2 multiple-choice volunteers, 8 multiple-choice mandatory, 1 drop-down menu mandatory, 1 linear scale mandatory (5-point Likert Scale 1. Not at all Satisfied – 2. Very

Satisfied) and 1 open-ended volunteers were asked questions that they could participate in. The questions asked in order to measure the hypotheses were set as mandatory on the Google Drive Form, so that the volunteers specifically answered these questions.

The data obtained as a result of this study, which was based on the Yıldırım district of Bursa province on a micro scale using quantitative and qualitative research methods, revealed the perceived image of the profession of bazaar and neighborhood watchman on the citizen residing in Bursa at macro scale.

Despite the negative news about the education levels of the bazaar and neighborhood watchmen in the public opinion, the citizens think that the guards are at least high school graduates, in line with the response given to the survey at a rate of 44.8%. However, this rate is 50.3% compared to the number of citizens who think they are associate degree graduates with 43.8% and 6.5% with undergraduate degrees. It can be said that the perception of the guard continues. Therefore, the H1 hypothesis was accepted.

When the public relations studies carried out by these public institutions are compared with the news contents and survey results, the H2 hypothesis has been accepted that the public relations studies conducted by these public institutions create the desired image.

It was concluded that the duties and responsibilities of the guards were known with a high level of participation by the citizens, with 366 people saying yes to the question about the carriage and use of guns by the bazaar and neighborhood guards, 372 people saying yes to the question about asking for identity, and 360 people saying yes to the question about body search. Therefore, the H3 hypothesis was rejected.

When asked to measure whether the bazaar and neighborhood guards and the police have the same authority, 350 people answered yes to the question, and they thought that there was no difference between the guards and the police. Therefore, the H4 hypothesis has been accepted.

According to the data obtained from the answers given by the citizens living in the Yıldırım district of Bursa, to the 5-point Likert-type question about the level of satisfaction, 366 people said that they were very satisfied. Therefore, the H5 hypothesis was accepted.

When all this survey study and content analysis is evaluated, it has been revealed that the citizens are aware of the duties and responsibilities of the guards who provide public order by performing pedestrian patrol at night, and they are extremely satisfied with this application, but they think that the guards should work during the day by increasing the number of guards they think are few in number. As a result of the survey, it was found that the guards were not given a wear share, they had heating problems in the winter and the working conditions were heavy. It was stated that the guards had difficulty in performing their duties, especially in rainy and cold weather in winter, so their productivity decreased.

Giriş

Bir ülkedeki kurum ve kurulların, devletin güvenliğini, kamu hizmetlerinin iyi işlemesi ve bireyler arasındaki ilişkilerde huzuru, hukuk ve ahlak kurallarına uygunluğu sağlamasıyla oluşan düzen, yasaların öngördüğü ve toplumun genelini ilgilendiren uyum hâline kamu düzeni denir.

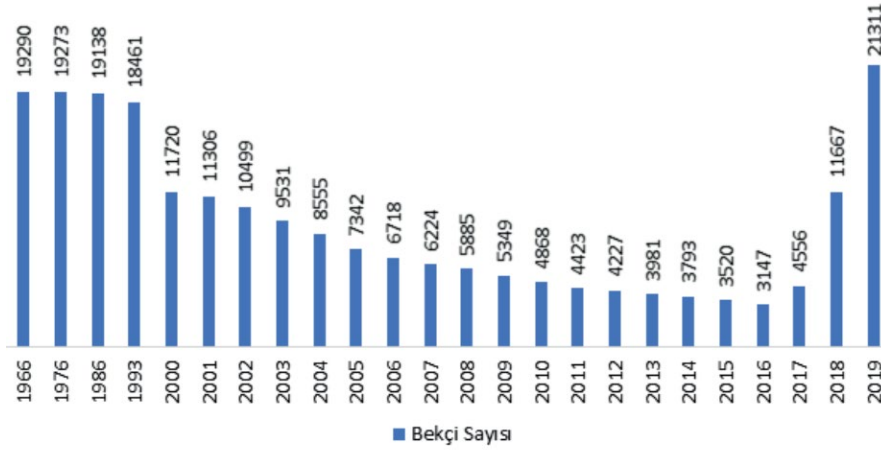
Gelişmiş demokratik ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de kamu düzenini insan haklarına, meslek etik ve ilkelerine bağlı olan kolluk kuvvetleri yürütmektedir. Kolluk terimi kelime olarak kollamak kelimesinden türetilmiştir. Ülke genelinde genel asayiş sağlamak için görev yapan, kamu düzenini koruyan, suçları tespit eden, yakalayan, düzeni eski hâline getiren, iç güvenliği sağlayan, gerektiğinde zor kullanan kişiye kolluk (zabita) denilmektedir. Ülkemizde bu görevi ifa eden kolluk birimleri genel kolluk (polis, jandarma, sahil güvenlik), özel kolluk (gümrük muhafaza, orman muhafaza, belediye zabıtası, köy korucuları), genel kolluğa yardımcı kolluk (çarşı ve mahalle bekçisi, gemi kaptanı, özel güvenlik) görevlileri olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Geçmiş dönemlerde zamanın şartlarına uymadığı düşünülerek kaldırılmış olan bekçilik uygulamasına yönelik literatürde çok fazla akademik çalışmanın olmaması ve son zamanlarda bu mesleğin tekrar gündeme girmesiyle birlikte böyle bir çalışmanın yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada; 2017 yılında tekrar hayata geçirilen bekçilik uygulamasına yönelik olarak İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Başkanlığı'nın çarşı ve mahalle bekçilerine yönelik yapmış oldukları halkla ilişkiler çalışmaları sonucunda bekçilik ile ilgili medyaya yansıyan haber ve içeriklerin vatandaşta oluşturduğu imaj algısının ve vatandaşların bekçilik uygulamasıyla ilgili memnuniyet düzeyinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda çalışmaya başlarken literatür kısmında bir kolluk kuvveti olarak çarşı ve mahalle bekçiliği mesleğinin dünden bugüne tarihsel gelişimine değinerek Osmanlı Devleti'nden günümüze kanuni anlamda geçirdiği değişimler incelenmiştir. Ardından kolluk kuvvetlerine yönelik imaj algısına değinilerek emniyet teşkilatında halkla ilişkilerin imaj algısı açısından önemine yer verilmiştir. Araştırmanın metodoloji kısmında ise medyada bekçilerle ilgili yayınlanan haberler, ilgili kamu kurumlarının çarşı ve mahalle bekçileri ile ilgili yapmış oldukları halkla ilişkiler çalışmaları içerik analiziyle incelenerek Bursa ili Yıldırım ilçesinde yaşayan vatandaşlara bekçilik uygulamasına yönelik 20 soruluk anket uygulanıp elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

1. Kolluk Kuvveti Olarak Çarşı ve Mahalle Bekçiliğinin Tarihsel Gelişimi

Oldukça eskilere dayanan bekçilik tarihinin ilk temelleri Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethiyle birlikte atılmıştır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s.13; Lévy, 2008, s. 138). Evliya Çelebi Seyahatname'sinde (1898) 12000 bekçinin 17. yüzyılın ortalarında İstanbul'da görev yaptığını belirtmiştir.

Bekçilik mesleğine yönelik kanuni anlamda ilk düzenlemeler ise Osmanlı Dönemi'nde 1909 yılında çıkarılan 41 maddelik 'Mahalle Bekçileri Nizamnamesi' ile gerçekleştirilmiştir. Bu sayede bekçilik mesleği daha kurumsal bir yapı kazanmıştır. Daha sonrasında bekçilerin özlük hakları başta olmak üzere silah kullanma gibi görevlerine yönelik 1914 yılında bu nizamnameye ek maddeler getirilerek "Çarşı ve Mahallat Bekçileri Hakkında Kanun-ı Muvakkat" yayınlanmıştır (Doğan, 2019, s. 266). Bu hâldeki bekçilik kurumu Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet Dönemi'ne miras kalarak 1960'lı yıllara kadar uygulanmıştır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 17).

Şekil 1: Yıllara Göre Bekçi Dağılım Sayısı (2019 yılının ilk 6 ayı esas alınmıştır.)

Kaynak: (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 18)

1966 yılında, yerel halk tarafından ücreti ve ihtiyaçları karşılanan bekçilerin; tayin, ücret, izin ve görevlerine ilişkin olarak ıslahat yapılarak 772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu ile düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlemeyle bekçilik kurumu resmi statüye tam manasıyla kavuşmuştur. Bu kanun ile bekçiler en büyük mülki amir olan valinin emrinde, genel zabıtaya yardımcı, silahlı bir kuruluş olarak tanımlanmıştır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 16). Yapılan bu düzenlemeyle birlikte 1993 yılına kadar bekçi sayısı hep üst seviyelerde olmuştur. Bunun nedeni olarak bu yıllarda kırsal kesimden şehirlere olan göç hareketlerinin yoğun olduğu ve buna paralel olarak asayiş konusunda kentlerde bekçilere ihtiyaç duyulduğu unutulmamalıdır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 18).

1993 yılında zamana ayak uyduramadığı düşünülerek bekçilere verilen önem çeşitli sebeplerle azalmaya başlamış ve devlete bekçi alımı durdurulmuştur. 2016 yılındaysa yaya devriye hizmeti gerçekleştiren çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasıyla asayiş sorunlarına karşı tedbir alınabileceği ve toplumun beklentilerinin önemini benimseyen emniyet uygulamalarının gerçekleşebileceği düşüncesi çerçevesinde bekçilik sisteminin tekrar uygulanması kararı alınmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2019, s. 10).

772 sayılı kanunun çıkarılmasıyla birlikte bekçilerin bekçilik görevinin dışında mahalle halkıyla irtibatı kalmamış ve mahalle halkından giderek uzaklaşmıştır (Koçu, 1973, s. 14). 1970'li yıllarla birlikte çarşı ve mahalle bekçilerine gereken önem verilmemeye başlanmış ve bekçi alımları her geçen yıl giderek azaltılmıştır (Çobanoğlu ve Bek, 2019, s. 1760).

1976'da yapılan düzenleme ile bekçilik kurumu Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) kadrosu içerisinde silahlı ve yardımcı kolluk gücü olarak istihdam edilmeye başlanmıştır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 16).

2008 yılında 5757 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ve Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Madde 4 ile "YH - Yardımcı Hizmetler Sınıfı" olarak yer alan "çarşı ve mahalle bekçisi" unvanlı kadroların sınıfı "EMH - Emniyet Hizmetleri Sınıfı" olarak değiştirilerek bekçiler emniyet hizmetleri sınıfına dahil edilmiştir.

Yaya devriye hizmeti ile asayiş sorunlarına karşı önleyici tedbirlerin alınabileceğini ve toplumun beklentilerini karşılayan emniyet uygulamalarının, çarşı ve mahalle bekçiliği uygulaması ile gerçekleşebileceği düşüncesi çerçevesinde kentlerin asayiş sorunlarına çözüm bulabilmek amacıyla 2016 yılında çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasına tekrar geçilmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2019, s. 10).

Pilot uygulama olarak 2016 yılında Hakkâri, İstanbul, Diyarbakır, Mardin Şanlıurfa ve Şırnak olmak üzere sadece altı ilimizde uygulanan çarşı ve mahalle bekçiliği sistemi, 2018 yılında 20 ilde daha uygulanmaya başlanarak verimli sonuçlar alınması sonucunda 2019 yılı Mart ayı itibariyle Türkiye genelinde 81 ilimizde de uygulanmaya başlamıştır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 6 - 7).

Tablo 1’de görüleceği üzere 2017 yılına kadar Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki çarşı ve mahalle bekçilerinin sayısı devamlı gerilemiştir. 2017 yılından itibaren sürekli artan bekçi sayısı 2020 yılında 29504 kişiye ulaşmıştır (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 6). 1966 – 1993 yılları arasında istihdam edilen bekçi sayısı 18.000 – 19.000 civarlarında iken bu sayı, bekçi alımlarının 1993 yılında durdurulmasıyla birlikte düşüşe geçmiştir. Bekçilik kurumunun eski bir uygulama olması, zamanın şartlarına uyum sağlayamaması ve etkisiz kaldığı düşünülmesinden dolayı bu düşüş 2000’li yıllarda da devam ederek 2016 yılında bekçi sayısı 3147’ye kadar düşmüştür. (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 18).

2018 yılında mevzuatta yapılan değişikliklerle birlikte o zamana kadar valilikler tarafından yapılan bekçi alımı ve eğitimleri Polis Akademisi’ne devredilmiştir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 19).

Bekçilik mesleği ile ilgili makro ölçekte Türkiye genelindeki tabloya baktıktan sonra mikro ölçekte gerek çarşı ve mahalle bekçiliğinin Fatih Sultan Mehmet zamanında kurumsal bir yapıya dönüşmeye başladığı yer olması; gerekse toplam nüfus olarak ülkemizdeki en büyük il olması nedeniyle İstanbul’a da bakmakta fayda vardır. 15 milyondan fazla nüfusu bulunan İstanbul, aynı zamanda bekçilik kurumu için bir ilkin daha öncülüğünü yaparak 13 Temmuz 2016’da Emniyet Genel Müdürlüğü’nden 1700 çarşı ve mahalle bekçisi talep eden ilk il olarak, çarşı ve mahalle bekçiliği sisteminin yeniden hayata geçirilmesinin ne kadar gerekli olduğunu göstermiştir. 2019 itibariyle İstanbul’da “Gece Kartalı” olarak adlandırılan 3864 çarşı ve mahalle bekçisi görev yapmaktadır. (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 24).

2. Kolluk Kuvvetlerine Yönelik İmaj Algısı

Genel olarak imaj kavramının tanımına değinecek olursak herhangi bir ürün, kişi, kuruluş veya durumla ilgili kişilerin sahip olduğu olumlu ve olumsuz görüşlerin tamamı imajdır (Zengin ve Gürkan 2009, s. 132). Algı ise beş duyu organımız tarafından taşınan duyuşsal verileri örgütleyerek, yorumlama ve insanların çevresindeki uyarıcıları anlamlandırma sürecidir. İnsanlar algıları aracılığı ile zihinlerinde değerler yaratıp, problemler oluşturmakta ve bu problemleri yine zihinlerinde çözmektedir (Bakan ve Kefe, 2012, s. 21).

Bu anlamda kolluk kuvvetlerine yönelik İçişleri Bakanlığı ve hiyerarşik anlamda diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşları vatandaşta çarşı ve mahalle bekçilerine yönelik olumlu bir imaj algısı oluşturmak için çeşitli halkla ilişkiler çalışmaları gerçekleştirmektedir. Hizmetinin niteliğinden dolayı polisin sürekli olarak halkla temas hâlinde olması, bir sorumluluk ve güven mesleği olan polisliğin toplumda saygınlık kazanması, polisin halka güven vermesine bağlıdır. Bu bağlamda halkla ilişkiler denildiğinde, birden çok ilişkiye yönelik ve sürekli olarak birden çok kişi ve kurumu ilgilendiren örgütsel yönetimler ve çevresiyle olan kişilerarası iletişim ilişkileri aklımıza gelmektedir. Yönetim olgusu içinde yer alan halkla ilişkiler bilimi yönetimin ayrılmaz bir parçası olarak tüm kurum ve kuruluşlarda halkın anlayış ve desteğini sürekli temin etme çabasını göstermelidir (Karaman ve Diğ., 2004, s. 115).

Ülkemizde cumhuriyetin kuruluşundan çok partili hayata geçilen 1946 yılına kadar görev yapan hükümetlerden yalnızca 1 Kasım 1946’da göreve başlayan Celal Bayar hükümetinin programında polisin halkla ilişkilerine dair bir hüküm yer almıştır. İktidarın demokratik seçimlerle değişmesiyle birlikte, devletle yurttaş arasındaki ilişkiler de daha fazla sorgulanmaya başlanmıştır (Okay & Okay, 2005, s. 11). Bu nedenle gün geçtikçe halkla ilişkiler mesleği ülkemizde faaliyet gösteren gerek özel

gerek kamusal alanlarda yer alan tüm sektörlerde bir yönetim fonksiyonu olarak yer alması sonucunda hedef kitleye verilecek mesajların doğru ve anlaşılabilir olarak iletilmesi, kamuoyu desteğinin sağlanması, insanların toplumsal hayatın her alanında etkin ve sağlıklı iletişim kurmaları için sahip olmaları gereken birtakım niteliklere sahip olmaları ve bunu davranışlarında da uygulamalarını kapsayan bu sektörlerden biri olan güvenlik sektöründe de şüphesiz ki halkla ilişkilerin önemi yadsınamaz bir gerçektir (erzincanpomem.pa.edu.tr).

Dolayısıyla kolluk görevini yerine getiren emniyet personellerinin kurum içinde çalışma arkadaşları kurum dışında vatandaşlarla olan ilişkilerinde dikkat etmeleri gereken tutum, davranış ve iletişim konularını halkla ilişkiler kapsamaktadır (erzincanpomem.pa.edu.tr). Türkiye Polis Radyosu, gazeteler, polis dergisi, televizyon, basın bültenleri, yıllıklar, afişler gibi belli başlı araçlar polis halkla ilişkilerinde kullanılmaktadır.

3. Araştırmanın Metodolojisi

3.1. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Özgünlüğü

Bu çalışmanın konusunu İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Daire Başkanlığı'nın çarşı ve mahalle bekçiliği mesleğini halka tanıtmak adına yapmış olduğu halkla ilişkiler çalışmaları ve bu halkla ilişkiler çalışmalarının kamuya yansması oluşturmaktadır.

Amaç bu kamu kurumlarının yapmış olduğu halkla ilişkiler çalışmaları sonucunda bekçilik ile ilgili medyaya yansıyan haber ve içeriklerin vatandaşta oluşturduğu imaj algısının ve vatandaşların bekçilik uygulamasıyla ilgili memnuniyet düzeyinin araştırılmasıdır.

Daha önce çarşı ve mahalle bekçileriyle ilgili çok kısıtlı bilimsel çalışmalar yapıldığı için araştırma bu yönüyle özgün bir nitelik taşımakta ve kendinden sonra yapılacak olan çalışmalarda yol göstermesi hedeflenmektedir.

3.2. Araştırmanın Evren, Örneklem ve Sınırlılığı

Nüfus yoğunluğu olarak Türkiye'nin en büyük 4. ili (www.nufusu.com) olması ve suç oranlarının buna paralel olarak yüksek seviyede olmasından dolayı bu araştırmanın evreni Bursa ili; örnekleme ise, Bursa'nın merkez ilçelerinden biri olması ve yine nüfus yoğunluğunun fazla olmasından dolayı, zaman ve maliyet kısıtlılıkları nedeniyle amaçlı örnekleme yöntemi uygulanarak Yıldırım ilçesi olarak belirlenmiştir. Bursa ilinde ikamet eden 3.101.833 kişi olduğu için Yıldırım ilçesi 657.176 nüfusu (www.nufusune.com) ile Bursa ilini temsil edebileceği örneklem sayısı % 95 güven düzeyi ile 384 kişi olarak hesaplanmıştır.

Her ne kadar ülkemizde 81 il, 922 ilçe, 32186 mahalle (www.e-icisleri.gov.tr) olsa da bu çalışma maddi imkansızlıklar ve ana kütlenin genişliği göz önünde bulundurularak 29.11.2021 – 05.12.2021 tarihleri arasında Bursa ili Yıldırım ilçesinde yaşayan 384 kişiyle sınırlandırılmıştır. Ayrıca 2017 yılında tekrar uygulanan bekçilik sistemine yönelik 2017 yılından itibaren medyada yer alan haber ve içeriklerin tamamı incelenemeyeceği için araştırma soru ve hipotezleriyle paralel olarak medyaya yansıyan haber ve içeriklerle araştırma sınırlandırılmıştır.

3.3. Araştırmanın Soruları

Bekçilik mesleğinin tanıtımı için yapılan halkla ilişkiler çalışmaları bağlamında meslekle ilgili medyaya yansıyan haber ve içerikler sonucu:

S1: Vatandaşlar tarafından mesleğin görev ve yetkilerine yönelik algılanan imaj nasıl tanımlanmaktadır?

S2: Vatandaşlar çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasından ne derece memnundur?

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Kamuoyunda oluşturulan haberler sonucunda vatandaş çarşı ve mahalle bekçilerinin, eğitim düzeylerinin düşük olduğunu düşünmektedir.

H2: Çarşı ve mahalle bekçilerine yönelik İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Daire Başkanlığı tarafından yapılan halkla ilişkiler çalışmaları vatandaşta bekçilere yönelik istenen imajı oluşturmaktadır.

H3: Çarşı ve mahalle bekçilerinden güvenlik hizmeti alan vatandaşlar çarşı ve mahalle bekçilerinin görev ve yetkilerini tam olarak bilmemektedirler.

H4: Çarşı ve mahalle bekçilerinden güvenlik hizmeti alan vatandaşlar çarşı ve mahalle bekçileri ile polislerin adli ve idari anlamda aynı yetkiye sahip olduğunu düşünmektedirler.

H5: Bursa ili Yıldırım ilçesinde yaşayan vatandaşlar çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasından memnundur.

3.5. Araştırmanın Yöntemi ve Tekniği

Bu çalışmanın birinci kısmında 2017 – 2021 yılları arasında çeşitli basın yayın organları tarafından çarşı ve mahalle bekçilerine yönelik olarak yapılan haberler içerik analiziyle incelenmiştir. Bu çerçevede ‘çarşı ve mahalle bekçileri’ kavramı üzerinden internet ortamında yapılan tarama sonucu erişim sağlanan haberlerin bir kısmı içerik analizine tabi tutulmuştur. Ayrıca bu yıllarda basın yayın organlarında yayınlanan haberlere ithafen ve dönem dönem çarşı ve mahalle bekçilerini halkla tanıtmaya yönelik olarak İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Dairesi Başkanlığı’nın basın yayın ve halkla ilişkiler çalışmaları da yine nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi ile incelenmiştir.

İkinci kısımda ise sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan niceliksel araştırma araçlarından biri olan anket kullanılmıştır. Anket soruları Google Drive Form uygulaması ile hazırlanmıştır. Bu bağlamda Bursa ili Yıldırım ilçesinde ikamet eden vatandaşlara yönelik uygulanan 20 soruluk anket 3 bölümden oluşmaktadır;

1. Bölüm, çalışmaya katılma onayı,
2. Bölüm, demografik özellikler,
3. Bölüm ise; bekçilere yönelik sorulardan oluşmaktadır.

İlk bölümde yer alan gönüllü olur formu zorunlu onay sorusu olarak; ikinci bölümde yer alan demografik özelliklerle ilgili 1 çoktan seçmeli gönüllü, 2 çoktan seçmeli zorunlu, 2 açılır menü gönüllü, 1 açılır menü zorunlu olarak; üçüncü bölümde; 2 çoktan seçmeli gönüllü, 8 çoktan seçmeli zorunlu, 1 açılır menü zorunlu, 1 doğrusal ölçek zorunlu (5’li Likert Ölçeği ile 1. Hiç Memnun Değilim – 2. Çok Memnunum) ve 1 açık uçlu gönüllü katılım sağlayabilecekleri sorular sorulmuştur. Hipotezleri ölçmek amacıyla sorulmuş olan sorular Google Drive Form üzerinden zorunlu olarak ayarlanarak gönüllülerin özellikle bu sorulara cevap vermesi sağlanmıştır.

Nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak mikro ölçekte Bursa ili Yıldırım ilçesi baz alınıp yapılan bu çalışmanın sonucunda elde edilen veriler, makro ölçekte Bursa genelinde ikamet eden vatandaş üzerinde oluşan çarşı ve mahalle bekçiliği mesleğiyle ilgili algılanan imajı ortaya koymuştur.

Araştırma problemini bütüncül bir bakış açısı kullanarak ele alan nitel araştırma yöntemi ulaşılan sonuçları, bulguları yorumlayıcı bir yaklaşımla incelemeyi benimser. Olgular ve olaylar, bir kurama dayanılarak üzerinde araştırma yapılan konu ele alınır, insanların ona yüklediği anlamlar açısından yorumlanır. (Altunışık ve Diğ., 2010, s. 302).

Nitel araştırmada kullanılan yöntemlerden biri olan içerik analizinde asıl amaç elde edilen sonuçları açıklayacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguları ve sonuçları, belirli konular kapsamında bir araya getirilerek bunları bir düzene sokmak ve okuyucuya sunarak yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 227; Neuman, 2012, s. 663).

Birincil verilerin toplanmasında kullanılan en yaygın yöntem olan anket ise; nicel araştırma yöntemlerinde en genel tanımıyla, cevaplayıcıların akademik, ticari ya da resmi bir amaçla daha önceden belirlenmiş sorulara cevap vermesi sonucu veri elde etme yöntemidir.

Birden fazla araştırma yönteminin kullanılması yoluyla herhangi bir olguya yönelik bütüncül anlayış elde edilebileceğinden (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 28) dolayı bu araştırmada her iki araştırma yönteminden de yararlanılması araştırma sonucunda ulaşılan sonuçların geçerliğini ve güvenilirliğini arttırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 89).

3.6. Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “**Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi**” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “**Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler**” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı: Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi: 01.12.2021

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası: 2021/15

Evrak Tarih ve Sayısı: 03.12.2021-E.148248

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-10017888-199-148248
Kona : Ferhat GÜCÜYETER.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTUSU MUDURLUGUNA

İlgi : 29.11.2021 tarihli, 146029 sayılı ve "Etik Kurul Başvurusu Hk." konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 01/12/2021 tarih ve 2021/15 nolu toplantısında alınan 19 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Karar No 19: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 29/11/2021 tarih ve 146029 sayılı yazısı görüşüldü. Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ferhat GÜCÜYETER'in, Dr. Öğr. Üyesi (Doç. Dr.) Banu KÜÇÜKSARAÇ'ın danışmanlığında yürüttüğü "Çarşı ve Mahalle Bekçiliğinin Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Kamuoyuna Tanıtılması: Bursa İli Özelinde Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı çalışmanın uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Prof.Dr. İbrahim ŞİRİN
Kurul Başkanı

Mevcut Elektronik İmzalar

İBRAHİM ŞİRİN (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 03.12.2021 11:10

Belge Doğrulama Kodu: 808-C04070Y1

Belge Doğrulama Adresi: <https://arkivya.gov.tr/kocaeli-universitesi-etik-kurulu>

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Ulaştırma Yürütme Birliği

İlgi için: Peki CANALIK DOLGUN

41380, Kocaeli

Tel: +90 (262) 303 10 01 Faks: +90 (262) 303 10 33

E-Posta: makiletism@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağı: <http://www.kocaeli.edu.tr>

Kep Adresi: kocaeli@univnet.tr

Raporlar

Telefon No: 303 30 49

Bu belge 6070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

3.7. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamında bulgular üç adımda ele alınmıştır. Birinci adımda basın yayın organlarında bekçilerle ilgili ulaşılan haber kaynaklarına; ikinci adımda İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Polis Akademisi Dairesi Başkanlığı'nın yine bekçilerle ilgili yapmış olduğu basın yayın ve halkla ilişkiler çalışmaları şekil, biçim ve içerik yönünden incelenerek üçüncü adımda ise; Bursa ili Yıldırım ilçesinde ikamet eden vatandaşların 20 soruluk ankete katılmaları sonucu elde edilen araştırma bulguları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.7.1. İçerik Analizine Ait Bulgular

Basın Yayın Organlarında Yayınlanan İçerikler

Tablo 1: British Broadcasting Corporation (BBC) İçerik Analizi

Haberin Kaynağı?	Ne zaman yayınlandı?	Nerede yayınlandı?	Haberin başlığı?
BBC	22 Ağustos 2017	www.bbc.com	Bekçi Alımı: İstanbul Sokaklarına Geri Dönen Bekçiler Nasıl Karşılandı?
Haberin Konusu?	Haberin Amacı?	Meslekle İlgili (Bilgilendirme, Tanıtım, Olay, Eleştiri)	İçeriğin Durumu (Olumlu, Olumsuz, Nötr)
Bekçi Alımı	İstanbul Sokaklarına Geri Dönen Bekçilerin Vatandaş Tarafından Nasıl Algılandığının Kamuoyuna Yansıtılması	Bilgilendirme	Olumlu

Haberin içeriği incelendiğinde bekçi alımlarının vatandaş tarafından nasıl karşılandığı, İstanbul ilinin çeşitli semtlerinde yaşayan vatandaşlarla ve muhtarlarla yapılan görüşme sonucunda bekçilerin suç oranlarını düşürdüğü ve vatandaşların bu uygulamadan memnun olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca İstanbul İl Emniyeti Önleyici Hizmetler Şube Müdürü Arzum Nazman tarafından yapılan açıklamaya haberde yer verilerek bekçilerin vatandaşa hizmet odaklı çalışacakları bilgisi verilmiştir.

Haberde 1 dakika 34 saniyelik vatandaşlarla ve muhtarlarla yapılan röportaja yer verilmiştir. Bu röportajın içerisinde ara ara sokakta devriye gezerek düdük çalan bekçi unsurlarının göstergelerine yer verilmiştir. Ayrıca haber bir mahalle muhtarı ve mahallede yaşayan iki kadın vatandaşın fotoğrafı, iki çarşı ve mahalle bekçisinin fotoğrafıyla desteklenerek kamuoyuna sunulmuştur.

Haberin yayınlandığı web sitesi incelendiğinde web sitesinde haberin sosyal medyada paylaşılabilmesi amacıyla herhangi bir panelin olmadığı ve habere yönelik yorumların kapalı olmasından dolayı vatandaşlar tarafından habere herhangi bir yorum yapılmadığı ve web sitesinde okuyucu sayısına ulaşılmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 2: Time Türk İçerik Analizi

Haberin Kaynağı?	Ne zaman yayınlandı?	Nerede yayınlandı?	Haberin başlığı?
Time Türk	05.09.2019	www.timeturk.com	Bekçiler, Kişi ve Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçları Düşürdü
Haberin Konusu?	Haberin Amacı?	Meslekle İlgili (Bilgilendirme, Tanıtım, Olay, Eleştiri)	İçeriğin Durumu (Olumlu, Olumsuz, Nötr)
Bekçilerin Ceraimleri	Elazığ'da Göreve Başlayan Bekçilerin Yaptıkları İcraatlara Yönelik Bilgi Verme	Bilgilendirme	Olumlu

Haberin içeriği incelendiğinde Elazığ ilimizde 6 ay önce alımı gerçekleştirilen 140 bekçinin yapmış olduğu çalışmalara yer verildiği gözlenmiştir. Bu ilde görev yapan bekçilerin mal varlığına karşı ve kişilere karşı işlenen suçlarda bu suç oranını düşürdüğü sayısal verilere dayanılarak kamuoyu bilgilendirilmiştir.

Haber iki çarşı ve mahalle bekçisinin fotoğrafıyla desteklenerek kamuoyuna sunulmuştur.

Haberin yayınlandığı web sitesi incelendiğinde web sitesinde haberin Facebook, Twitter, LinkedIn, Mail ve Pinterest ile paylaşılması amacıyla panellerin olduğu, web sitesinde habere yönelik yorumların açık olduğu fakat vatandaşlar tarafından habere herhangi bir yorum yapılmadığı ve web sitesinde okuyucu sayısına ulaşılmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 3: Anadolu Ajansı İçerik Analizi

Haberin Kaynağı?	Ne zaman yayınlandı?	Nerede yayınlandı?	Haberin başlığı?
Anadolu Ajansı	23.05.2020	www.aa.com.tr	Bekçilerin Ankara'da Bir Aileye Karşı Aşırı Güç Kullandığı İddialarına İlişkin Açıklama
Haberin Konusu?	Haberin Amacı?	Meslekle İlgili (Bilgilendirme, Tanıtım, Olay, Eleştiri)	İçeriğin Durumu (Olumlu, Olumsuz, Nötr)
Bekçilere Yönelik Mukavemet ve Görevi Yaptırmamak	Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'nün Basın Duyurusunun Haber Formatında Kamuoyunun Bilgisine Sunulması	Bilgilendirme, Olay	Olumsuz

Haberin içeriği incelendiğinde Ankara İl Emniyet Müdürlüğü tarafından zor kullanma konulu bir olay ile ilgili yapılan açıklamanın haber formatında sunulduğu görülmüştür. 17 Mayıs 2020 tarihinde pandemi nedeniyle sokağa çıkma kısıtlaması olan vatandaşların Ankara Etimesgut'ta çalışan ve o mahallede görevlerini ifa eden bekçiler tarafından bu konuda uyarıldığı fakat şahısların uyarıları dikkate almadıkları, görevli memura mukavemette ve hakarete bulunduğu ve yine bu şahıslar tarafından saldırıya uğramış olan bir bekçinin fotoğrafıyla birlikte olayın nasıl geliştiğine dair detaylar kamuoyuna sunulmuştur.

Haberin yayınlandığı web sitesi incelendiğinde web sitesinde Facebook, Twitter, LinkedIn ve Mail gibi kanallarla haberin paylaşılabilceği panellerin olduğu, habere yönelik yorumların kapalı olduğu, vatandaşlar tarafından habere herhangi bir yorum yapılmadığı, web sitesinde okuyucu sayısına ulaşılmadığı ve Ankara Emniyet Müdürlüğü, Bekçi, Etimesgut gibi hashtaglerle haberin web sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4: Halkların Demokratik Partisi İçerik Analizi

Haberin Kaynağı?	Ne zaman yayınlandı?	Nerede yayınlandı?	Haberin başlığı?
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	3 Şubat 2020	hdp.org.tr	Daha Fazla "Güvenlik" Daha Fazla Tahakküm ve Güvencesizlik Getirir
Haberin Konusu?	Haberin Amacı?	Meslekle İlgili (Bilgilendirme, Tanıtım, Olay, Eleştiri)	İçeriğin Durumu (Olumlu, Olumsuz, Nötr)
Bekçi Alımları ve Bekçilere Yönelik Çıkarılan 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu'nun Maddeleri	Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin Görev ve Sorumluluklarını Düzenleyen Kanun Teklifine Yönelik Muhalefet Şerhi Koymak	Bilgilendirme, Eleştiri	Olumsuz

Haberin içeriği incelendiğinde muhalefet partilerimizden biri olan Halkların Demokratik Partisi (HDP)'nin 7245 sayılı çarşı ve mahalle bekçileri kanununa uyarı niteliğinde muhalefet şerhi koyduğu, nedenleri ve örnekleriyle ortaya konulmuştur. Muhalefet partisi olarak iktidarın bekçileri sokakta kendi kalkanları ve hafiyeleri olarak kullanmak amaçlı yeniden gündeme taşıdıkları bekçilik uygulamasının gereksiz olduğu ve füzuli masrafa sebep olduğu anlatılmıştır. Eurostat ve Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve suç ofisinin verilerine göre son on yılda ülkemizde bulunan polis sayısının % 36 arttığı buna paralel olarak Türkiye'de yaşayan her 185 kişiye 1 polis düşüyorken bekçilerinde buna eklenmesiyle birlikte iktidar parti olan AKP'nin toplumla savaş paradigmasının tahkim edildiği, 2017 yılında başlayan bekçi alımlarıyla birlikte bekçilerin hak ihlali yaptığı öne sürülen haberlerle desteklenerek kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

Haber HDP logolu bir bayrak fotoğrafıyla desteklenerek web sitesinde yayınlanmıştır.

Haberin yayınlandığı web sitesi incelendiğinde web sitesinde haberin sosyal medyada paylaşılabilmesi amacıyla Facebook, Twitter, Whatsapp ve Telegram panellerinin olduğu, habere yönelik yorumların kapalı olmasından dolayı vatandaşlar tarafından habere herhangi bir yorum yapılmadığı ve web sitesinde okuyucu sayısına ulaşılmadığı gözlemlenmiştir.

Kamu Kurumları Tarafından Yapılan Halkla İlişkiler Çalışmaları

Tablo 5: Kamu Kurumları Tarafından Bekçilere Yönelik Yapılan Halkla İlişkiler Çalışmaları

Hangi Kamu Kurumu İçeriği Üretti?	Ne Zaman Yayınlandı?	İçeriğin Türü (Video, Haber, Afiş, Broşür, Basın Duyurusu, Rapor)	Konusu
İçişleri Bakanlığı	02 Mayıs 2019	Basın Duyurusu	Çarşı ve Mahalle Bekçileri Saha Araştırması Raporu
İçişleri Bakanlığı	26 Temmuz 2019	Video	Çarşı ve Mahalle Bekçiliği Mesleği Tanıtım Videosu
İçişleri Bakanlığı	05 Haziran 2020	Afiş	Polis Bekçi Yetki Karşılaştırması
İçişleri Bakanlığı	7 Nisan 2021	Afiş	Çarşı ve Mahalle Bekçisi Afiş Çalışması

Emniyet Genel Müdürlüğü	29 Kasım 2018	Basın Duyurusu	Bekçilerin Trafik Cezası Kesemeyeceği İle İlgili Basın Duyurusu
Emniyet Genel Müdürlüğü	21 Kasım 2019	Basın Duyurusu	Bekçilerin Kimlik Sorma Yetkisi
Emniyet Genel Müdürlüğü	31 Ocak 2020	Basın Duyurusu	Bekçilerin Eğitim Durumu
Polis Akademisi Başkanlığı	Şubat 2020	Rapor	Güvenliğin Kurumsal Yönetiminde Destekleyici Polislik Bekçilik Örneği

İçişleri Bakanlığı'nın Bekçilerle İlgili Halkla İlişkiler Çalışmalarına Yönelik İçerik Analizi

- **Çarşı ve Mahalle Bekçileri Saha Araştırması Raporu**

İç Güvenlik Stratejileri Dairesi Başkanlığı tarafından Çarşı ve Mahalle Bekçiliği mesleğinin gerekliliğine yönelik saha araştırması yapılmıştır.

Saha araştırmasının örneklemini oluşturan iller belirlenirken; suç oranları, turizm potansiyeli, mevsim şartları, iç göçün ve Suriyeli nüfusun yoğun olduğu iller ile çarşı ve mahalle bekçisi sayısı göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmada, ilgili kamu kurumu idarecileri, çarşı ve mahalle bekçileri ve vatandaşlardan (esnaf, muhtar, mahalle sakini) oluşan (3) farklı görüşme grubu belirlenmiş; Ankara, Antalya, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul illerinde söz konusu katılımcılara dönük hazırlanan soru formları vasıtasıyla (450) kişi ile derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir (www.icisleri.gov.tr).

Çalışma, iki ana başlık üzerine inşa edilmiştir. İlk başlıkta, çalışma kapsamında seçilen il profilleri ve illere ilişkin tespitler ele alınmıştır. İkinci başlıkta tespitlerden hareketle oluşturulan öneriler kategorik olarak ifade edilmiştir. Çalışma elde edilen genel kanıları içeren sonuç bölümü ile noktalanarak araştırmanın özeti Nizip İlçe Emniyet Müdürlüğü Polis Merkezi Amirliği'nde görev yapan çarşı ve mahalle bekçilerinin görseliyle birlikte İçişleri Bakanlığı'nın web sitesinde yayınlanmıştır (www.icisleri.gov.tr).

Web sitesinde yayınlanan içeriklerin kolayca paylaşılabilmesi adına web sitesinde Facebook, LinkedIn ve Twitter'da paylaşılmak üzere panel bulunmaktadır (www.icisleri.gov.tr).

- **Çarşı ve Mahalle Bekçiliği Mesleği Tanıtım Videosu**

İçişleri Bakanlığı'nın 26 Temmuz 2019 tarihinde "Çarşı ve Mahalle Bekçileriyle Sokaklar Artık Daha Huzurlu" başlıklı yapmış olduğu açıklamada; şundaki görevde bulunan bekçilerin mevcut sayısından gelecekte alımı devam eden bekçi sayısından ve hedeflenen bekçi sayısından ve mevcut bekçilerin icraatlarından bahsedilmiştir. 2018 Eylül ayından itibaren bu tarihe kadar bekçilerin 11 milyon 703 bin 894 şahıs sorguladığı, 27921 şahıs hakkında adli işlem yaptığı, 1372 hırsızlık olayına müdahale ettiği, 870 kayıp şahıs bulduğu, 313 kayıp çocuğu bularak ailelerine teslim ettiği, 12648 aranan şahısın yakalandığı gibi icraatlara bu açıklamada yer verilerek bekçilerin göreve başladıkları günden beri özellikle Ankara, İzmir, İstanbul gibi metropol illerde suç oranlarında düşüşler olduğuna değinilmiştir. Ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çarşı ve mahalle bekçileri için hazırlanmış olduğu 2 dakika 26 saniyelik çarşı ve mahalle bekçileri tanıtım videosuna yer verilmiştir (www.icisleri.gov.tr).

Huzurlu Sokaklar Güvenli Türkiye mottosuyla çarşı ve mahalle bekçilerine yönelik hazırlanan bu tanıtım videosunda çarşı ve mahalle bekçilerinin 1966 yılından beri görev yaptığına, genel kolluğa yardımcı bir kolluk kuvveti olduğuna, Polis Akademisi Daire Başkanlığı'nda kanunlar, taşınması gereken teçhizatlar ile ilgili teorik ve uygulamalı eğitimler verildiğine son olarak da 2559 sayılı Polis Vazife ve

Salâhiyetler Kanunu Madde 16'ya göre bekçilerin de polis gibi silah kullanmaya yetkili olduklarına değinilmiştir. Yayınlanan bu içeriğin Facebook, Twitter ve LinkedIn'de paylaşılabilmesi için web sitesinde panel bulunmaktadır (www.icisleri.gov.tr).

Şekil 2: Polis Bekçi Yetki Karşılaştırması
Kaynak: (www.icisleri.gov.tr)

Aynı zamanda bekçilerin tanıtımlarına yönelik hazırlanan bu video 26 Temmuz 2019 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın resmi Youtube kanalı olan T. C. İçişleri Bakanlığı isimli 9,72 bin abonesi olan kanaldan yayınlanmıştır. Bu kanal üzerinde video ile gerçekleştirilen etkileşim incelendiğinde videonun 8798 kez görüntülediği, 16 yorum yapıldığı, 115 kişi tarafından beğenildiği ve hiç dislike almadığı görülmüştür. Videoya yapılan yorumlar incelendiğinde bekçilerin özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik yorumların yapıldığı, bekçilik mesleğinin kimse tarafından bilinmediği ve bu videonun bu konu hakkında aydınlatıcı bir video olduğu gibi olumlu ve olumsuz yorumlar yapılmıştır (www.icisleri.gov.tr).

- **Polis Bekçi Yetki Karşılaştırması**

5 Haziran 2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı onaylı T. C. İçişleri Bakanlığı adlı 332 bin takipçisi olan resmi Facebook hesabından polis bekçi yetki karşılaştırmasını gösterir afiş şeklinde bir tablo paylaşmıştır. Bu tabloda adli ve idari yönden polis ve bekçilerin yetkilerinin olup olmadığı kıyaslanmıştır. İçişleri Bakanlığı'nın yayınladığı bu afişi 2 bin kişi beğenmiş, 119 kişi yorum yapmış ve 1000 kişi de kendi sayfalarında paylaşmıştır. Yorumlar incelendiğinde genel olarak bekçilere daha fazla yetki verilmesi gerektiği gibi söylemler bulunurken bunun tam tersine bekçilere çok fazla yetki verildiği, özellikle silah kullanma yetkisinin neden verildiği gibi söylemlerde de bulunulmuştur. Ayrıca bekçilere verilen maaşları kimi vatandaşlar az bulurken kimi vatandaşlar da çok fazla maaş aldıklarından bahsetmişlerdir.

- **Çarşı ve Mahalle Bekçisi Afiş Çalışması**

Görsel 1: Çarşı ve Mahalle Bekçisi

Kaynak: (<https://www.facebook.com/malatyaemniyet/photos/a.1794661040601051/4026519917415141/>, Erişim Tarihi 31.05.2022)

Polis Teşkilatı'nın 176. kuruluş yıldönümü nedeniyle emniyette çalışan tüm branşlara yönelik kolluk kuvvetlerinde bulunması gereken özellikler üç kelime ile emniyet personellerinin fotoğraflarıyla birlikte afiş şeklinde hazırlanıp sosyal medyadan paylaşılmıştır. Aynı afişler karakollara gönderilerek karakolların çeşitli yerlerine asılması ve vatandaş tarafından görülmesi sağlanmıştır. Buna karşın İçişleri Bakanlığı'nın Facebook hesabı kontrol edildiğinde bekçilere yönelik hazırlanmış olan bu afişin paylaşılmadığı aksine bekçilik dışında birçok branşın paylaşıldığı görülmüştür.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Bekçilerle İlgili Halkla İlişkiler Çalışmalarına Yönelik İçerik Analizi

- **Bekçilerin Trafik Cezası Kesemeyeceği İle İlgili Basın Duyurusu**

Sosyal paylaşım platformları ve internet haber sitelerinde yer alan; cadde ve sokaklarda görev yapan gece bekçilerinin trafik para cezası uyguladıkları ve kaldırıma park eden araçlara 350 TL park cezası kestikleri şeklinde yapılan paylaşımlar ile ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü 29.11.2018 tarihinde basın duyurusu yaparak bekçilerin kanunen trafik para cezası uygulamaya yetkilerinin olmadığına değinmiştir. Ayrıca basın duyurusunda duraklama ve park etme gibi yasak olan yerler belirtilerek uygulanacak olan ceza bedelinin miktarı belirtilmiştir (www.egm.gov.tr).

Web sitesinde yayınlanan içeriklerin kolayca paylaşılabilmesi adına web sitesinde Facebook, LinkedIn ve Twitter'da paylaşılmak üzere panel bulunmaktadır.

- **Bekçilerin Kimlik Sorma Yetkisi**

İzmir ilinde 09.05.2018 tarihinde meydana gelen ve basında, "Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kimlik Soramayacak" şeklinde yayınlanan haber ile ilgili olarak bekçilerin kimlik sormaya yetkileri olduğuna dair Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından basın duyurusu yapılmıştır (www.egm.gov.tr).

Web sitesinde yayınlanan içeriklerin kolayca paylaşılabilmesi adına web sitesinde Facebook, LinkedIn ve Twitter'da paylaşılmak üzere panel bulunmaktadır.

- **Bekçilerin Eğitim Durumu**

772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanun Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İçişleri Komisyonu'nda kabul edilmesinin ardından, bekçilerin ehliyet, liyakat ve eğitim düzeyleri hakkında bazı basın yayın organlarında kamuoyuna yanlış bilgiler verilmesinden dolayı basın duyurusu çıkan Emniyet Genel Müdürlüğü teşkilat bünyesine alınan bekçilerin en az 3 ay süreli Polis Meslek Eğitim Merkezleri'nde eğitim aldıklarına ve halen 21292 çarşı ve mahalle bekçisinin ülkemizde görev yaptığını; bunlardan 2016 yılından bugüne kadar alımı yapılan 19706'sının; 12001'i (% 60,90) lise, 3137'si (% 15,91) yüksekokul, 3943'ü (% 20) lisans ve 29'u (% 0,15) ise yüksek lisans mezunlarından oluştuğuna değinmiştir (www.egm.gov.tr).

Web sitesinde yayınlanan içeriklerin kolayca paylaşılabilmesi adına web sitesinde Facebook, LinkedIn ve Twitter'da paylaşılmak üzere panel bulunmaktadır.

Polis Akademisi Dairesi Başkanlığı'nın Bekçilerle İlgili Halkla İlişkiler Çalışmalarına Yönelik İçerik Analizi

- **Güvenliğin Kurumsal Yönetiminde Destekleyici Polislik Bekçilik Örneği**

Şubat 2020 tarihinde Polis Akademisi Dairesi Başkanlığı tarafından Bekçilik mesleğine yönelik 57 sayfalık bir rapor yayınlanmıştır. Bu raporda destekleyici polislik birimi olarak bekçiliğin Türkiye'de tarihsel gelişimi, Türkiye'de bekçiliğin asayiş olaylarına etkisi, bekçiliğin kurumsal yapılanması ve yeni arayışlar, destekleyici polislik ve dünyadan uygulamalar gibi konulara yer verilmiştir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2019, s. 1 - 57).

3.7.2. Saha Araştırmasına Ait Bulgular

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 6: Katılımcıların Uyuşu

	Frequency	Percent
Valid	5	1,3
T. C.	379	98,7
Total	384	100,0

Tablo 8'de katılımcıların uyruğu yer almaktadır. Ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu vatandaşlardan özellikle Suriyeli vatandaşların gerek yazılı medyada karşılaştıkları haberler, gerek güncel yaşamda karşılaştıkları bekçilerle ilgili algılarını ölçmek amacıyla sorulmuş olan bu soruda 379 (% 98,7) katılımcı Türk olduğunu belirtirken 5 (% 1,3) katılımcı uyruğunu belirtmemiştir. Dolayısıyla bu soruyla ölçülmek istenen ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu vatandaşların bekçiler ile ilgili görüş ve düşüncelerine ulaşamamıştır.

Tablo 7: Katılımcıların Cinsiyeti

	Frequency	Percent
Valid	219	57,0
Erkek	165	43,0
Kadın	384	100,0
Total		

Tablo 9'da katılımcıların cinsiyeti yer almaktadır. Buna göre 219 (% 57,0) katılımcı erkek iken, 165 (% 43,0) katılımcı kadındır.

Tablo 8: Katılımcıların Yaşı

	Frequency	Percent
Valid	214	55,7
18-24	36	9,4
25-34	83	21,6
35-44	38	9,9
45-54	7	1,8
55-64	3	,8
65 ve Üzeri	3	,8
Total	384	100,0

Tablo 10'da katılımcıların yaş aralıkları yer almaktadır. Buna göre 214 (% 55,7) kişi yaşını belirtmez iken, sırasıyla 83 (% 21,6) kişi 25 – 34 yaşında olduğunu, 38 (% 9,9) kişi 35 – 44 yaşında, 36 (% 9,4) kişi ise 18 – 24 yaşında olduğunu belirtmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Eğitim Durumu

	Frequency	Percent
Valid	218	56,8
İlkokul	11	2,9
Lisans	20	5,2
Lisansüstü	2	,5
Lise	73	19,0
Ortaokul	28	7,3
Ön Lisans	32	8,3
Total	384	100,0

Tablo11'de katılımcıların eğitim durumu yer almaktadır. Buna göre 218 (% 56,8) kişi eğitim durumunu belirtmez iken sırasıyla 73 (% 19,0) kişi lise, 32 (% 8,3) kişi ön lisans, 28 (% 7,3) kişi ortaokul, 20 (% 5,2) kişi ise lisans mezunu olduğunu belirtmiştir.

Tablo 10: Katılımcıların Yaşadıkları Mahalleler

	Frequency	Percent
Valid		
152 Evler Mahallesi	3	,8
75. Yıl Mahallesi	5	1,3
Akçağlayan Mahallesi	114	29,7
Anadolu Mahallesi	2	,5
Arabayatağı Mahallesi	8	2,1
Bağlaraltı Mahallesi	6	1,6
Balaban Mahallesi	17	4,4
Baruthane Mahallesi	24	6,3
Beyazıt Mahallesi	18	4,7
Cumalıkızık Mahallesi	24	6,3
Çınarönü Mahallesi	16	4,2
Davutdede Mahallesi	2	,5
Davutkadı Mahallesi	2	,5
Değirmenlikızık Mahallesi	5	1,3
Değirmenönü Mahallesi	5	1,3
Duaçınarı Mahallesi	2	,5

Eğitim Mahallesi	1	,3
Emirsultan Mahallesi	1	,3
Erikli Mahallesi	4	1,0
Ertuğrulgazi Mahallesi	2	,5
Esenevler Mahallesi	1	,3
Fidyekızık Mahallesi	1	,3
Güllük Mahallesi	4	1,0
Haciseyfettin Mahallesi	1	,3
Hacivat Mahallesi	2	,5
Hamamlıkızık Mahallesi	2	,5
Hocataşkın Mahallesi	1	,3
İsabey Mahallesi	3	,8
Kaplıkaya Mahallesi	3	,8
Karaağaç Mahallesi	2	,5
Karamazak Mahallesi	4	1,0
Kurtoğlu Mahallesi	1	,3
Maltepe Mahallesi	5	1,3
Mevlana Mahallesi	3	,8
Millet Mahallesi	2	,5
Mollaarap Mahallesi	1	,3
Musababa Mahallesi	4	1,0
Namazgah Mahallesi	1	,3
Ortabağlar Mahallesi	2	,5
Piremir Mahallesi	4	1,0
Samanlı Mahallesi	3	,8
Selçukbey Mahallesi	3	,8
Şirinevler Mahallesi	2	,5
Şükraniye Mahallesi	1	,3
Teferrüç Mahallesi	8	2,1
Ulus Mahallesi	7	1,8
Umurbey Mahallesi	2	,5
Vakıf Mahallesi	1	,3
Vatan Mahallesi	1	,3
Yavuzselim Mahallesi	8	2,1
Yenimahalle Mahallesi	6	1,6
Yeşil Mahallesi	1	,3
Yeşilyayla Mahallesi	3	,8
Yıldırım Mahallesi	16	4,2
Yiğitler Mahallesi	3	,8
Yunusemre Mahallesi	2	,5
Zeyniler Mahallesi	1	,3
Zümrütevler Mahallesi	8	2,1
Total	384	100,0

Tablo 12’de katılımcıların yaşadıkları mahalleler yer almaktadır. Bunlardan ankete katılanların yaşadıkları mahalleler sırasıyla 114 (% 29,7) kişi ile Akçağlayan Mahallesi başta olmak üzere Baruthane, Cumalıkızık, Beyazıt, Yıldırım Mahalleleri şeklinde ilerlemektedir. Yıldırım ilçesinde bulunan 69

mahalleden ankete katılım sağlamayan mahalle yoktur. Bu mahallelerden en az 1 kişi de olsa ankete katılım sağlanmıştır.

Tablo 11: Katılımcıların Mesleği

		Frequency	Percent
Valid	Akademisyen	5	1,3
	Cnc Kalıp İmalatı	1	,3
	Çalışmıyorum	37	9,6
	Çarşı ve Mahalle Bekçisi	2	,6
	Çiftçi	4	1,0
	Eczane Teknisyeni	1	,3
	Emekli	11	2,9
	Emniyet Mensubu	1	,3
	Esnaf / Tüccar	140	36,5
	Ev Hanımı	57	14,9
	Gemici	1	,3
	Güvenlik Görevlisi	1	,3
	İşçi	32	8,3
	Kendi İşimi Yapıyorum	18	4,7
	Memur	24	6,3
	Muhtar	1	,3
	Öğrenci	22	5,7
	Özel Sektör Çalışanı	17	4,4
	Serbest Meslek	9	2,3
	Total	384	100,0

Tablo 13’de katılımcıların çalıştığı işler yer almaktadır. Buna göre katılımcılardan 140 (% 36,5) kişi esnaf olarak çalışmaktadır. Bunu takiben 57 (% 14,9) kişi ev hanımı olduğunu belirtirken, 37 (% 9,6) kişi çalışmadığını belirtmiştir. Ankette sorulmuş olan meslek grupları dışında katılımcılar muhtar, güvenlik görevlisi, gemici, emniyet mensubu, eczane teknisyeni, çarşı ve mahalle bekçisi, cnc kalıp imalatı gibi meslek gruplarını diğerleri seçeneğini kullanarak kendileri belirtmişlerdir.

Anket Sonucunda Bekçilere Yönelik Elde Edilen Bulgular

Tablo 12: Katılımcıların Bekçilik Mesleğini İlk Nereden Duydukları

		Frequency	Percent
Valid	Aile	1	,3
	Akrabamdan duydum.	1	,3
	Arkadaş	32	8,3
	Ben de o görevi icra ediyorum.	1	,3
	Duymadım	1	,3
	Gazete	11	2,9
	Geçmiş Zamanda Da Olduğu Gibi, Geçmişe Dayanık	1	,3
	İnternet	237	61,7
	Mahallede gördüm	1	,3
	Radyo	9	2,3
	Sokak	1	,3
	Sokakta gördüm.	1	,3
	Sosyal Medya	25	6,5
	Televizyon	62	16,1
	Total	384	100,0

Katılımcılardan 237 (% 61,7) kişi “Çarşı ve mahalle bekçiliği mesleğini ilk nereden duydunuz?” sorusuna internet yanıtını verirken, 62 (% 16,1) kişi televizyon, 32 (% 8,3) kişi ise arkadaşından duyduğunu belirtmiştir.

Tablo 13: Katılımcıların Bekçiler ile Karşılığı

		Frequency	Percent
Valid		82	21,4
	Evet	211	54,9
	Hayır	91	23,7
	Total	384	100,0

Katılımcılardan daha önce bir yerde “Çarşı ve mahalle bekçisiyle karşılaştınız mı?” sorusuna 211 (% 54,9) kişi evet derken 91 (% 23,7) kişi hayır demiş, 82 kişi ise bu soruyu cevaplamamıştır. Bu sorudan elde edilen verilere göre Yıldırım ilçesinde faaliyet gösteren bekçilerin genel olarak görünür olmadığına ve vatandaşla yeterli düzeyde temasta bulunmadığı sonucuna ulaşabiliriz, zira bu soruyu boş bırakan 82 kişi daha önce çarşı ve mahalle bekçisiyle karşılaşmayan 91 kişiyle birlikte karşılaştırılınca azımsanamayacak düzeydedir.

Tablo 14: Katılımcıların Bekçilerin Eğitim Durumu Hakkındaki Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Doktora	2	,5
	İlkokul	7	1,8
	Lisans	25	6,5
	Lisansüstü	2	,5
	Lise	172	44,8
	Ortaokul	8	2,1
	Ön Lisans	168	43,8
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Çarşı ve mahalle bekçileri en az hangi eğitim düzeyinden mezun biliyor musunuz?” Sorusuna 172 (% 44,8) kişi lise, 168 (% 43,8) kişi önlisans, 25 (% 6,5) kişi lisans mezunu oldukları şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 15: Katılımcıların Bekçi Polis Arasındaki Yetki ve Görevlerine Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	350	91,1
	Hayır	34	8,9
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Sizce çarşı ve mahalle bekçileri adli ve idari yönden polis ile aynı yetki ve görevlere sahip midir?” sorusuna 350 (% 91,1) kişi evet derken 34 (% 8,9) kişi hayır demiştir.

Tablo 16: Katılımcıların Bekçilerin Silah Taşımaya ve Kullanma Yetkisine Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	366	95,3
	Hayır	18	4,7
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Sizce çarşı ve mahalle bekçilerinin silah taşımaya ve kullanmaya yetkileri var mıdır?” sorusuna 366 (% 95,3) kişi evet derken 18 (% 4,7) kişi hayır demiştir.

Tablo 17: Katılımcıların Bekçilerin Kimlik Sorma Yetkisine Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	372	96,9
	Hayır	12	3,1
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Sizce çarşı ve mahalle bekçilerinin kimlik sorma yetkisi var mıdır?” sorusuna 372 (% 96,9) kişi evet derken 12 (% 3,1) kişi hayır demiştir.

Tablo 18: Katılımcıların Bekçilerin Üst Arama Yetkisine Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	360	93,8
	Hayır	24	6,3
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Çarşı ve mahalle bekçilerinin üst aramaya yetkisi var mıdır?” sorusuna 360 (% 93,8) kişi evet derken 24 (% 6,3) kişi hayır demiştir.

Tablo 19: Katılımcıların Bekçilerin Gerekliliğine Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	373	97,1
	Hayır	11	2,9
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Bekçilerin olmasını gerekli buluyor musunuz?” sorusuna 373 (% 97,1) kişi evet derken 11 (% 2,9) kişi hayır demiştir.

Tablo 20: Katılımcıların Bekçilerin Gündüz Çalışmalarına Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	366	95,3
	Hayır	18	4,7
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Bekçilerin gündüzleri de görev yapmalarını ister misiniz?” sorusuna 366 (% 95,3) kişi evet derken 18 (% 4,7) kişi hayır demiştir.

Tablo 21: Katılımcıların Suç Oranlarında Yaşanan Düşmeye Yönelik Bilgileri

		Frequency	Percent
Valid	Evet	362	94,3
	Hayır	22	5,7
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Çarşı ve mahalle bekçileri göreve başladığından beri suç oranlarında bir düşme olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna 362 (% 94,3) kişi evet derken 22 (% 5,7) kişi hayır demiştir.

Tablo 22: Katılımcıların Bekçilere Yönelik Memnuniyet Düzeyi

		Frequency	Percent
Valid	1	5	1,3
	2	3	,8
	3	12	3,1
	4	28	7,3
	5	336	87,5
	Total	384	100,0

Katılımcılardan “Çarşı ve mahalle bekçiliği uygulamasından ne kadar memnunsunuz?” sorusuna 336 (% 87,5) kişi Çok Memnunum derken 28 (% 7,3) kişi memnunum, 12 (% 3,1) kişi kararsızım, 5 (% 1,3) kişi hiç memnun değilim, 3 (% 0,8) kişi ise memnun değilim şeklinde cevap vermiştir.

Sonuç

Kamuoyunda çarşı ve mahalle bekçilerinin eğitim düzeyleriyle ilgili olumsuz haberlerin yapılmasına rağmen % 44,8 oranında ankete verilen cevap doğrultusunda vatandaşlar bekçilerin en az lise mezunu olduğunu düşünmektedir. Fakat bu oran % 43,8 oranında önlisans mezunu, % 6,5 oranında lisans mezunu olduğunu düşünen vatandaşların sayısı ile karşılaştırılınca % 50,3 oranında yüksek bir oran çıktığından dolayı genel anlamda kamuoyuna bu konuyla ilgili yansıyan ve vatandaşların kendi aralarında konuşarak yayılmasına sebep olan ilköğretim mezunu bekçi algısının devam ettiği söylenebilir. Bu konuyla ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nün bekçilerin eğitim durumlarıyla ilgili yayınlamış olduğu basın duyurusu söz konusu yanlış algının kırılmasında etkili olmamıştır. Dolayısıyla H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Söz konusu kamu kurumlarının yapmış olduğu halkla ilişkiler çalışmaları haber içerikleri ve anket sonuçlarıyla kıyaslandığı zaman bu kamu kurumları tarafından yapılan halkla ilişkiler çalışmalarının istenen imajı oluşturduğu H2 hipotezi kabul edilmiş bulunmaktadır.

Çarşı ve mahalle bekçilerinin silah taşıma ve kullanmasıyla ilgili soruya 366 kişi evet derken, kimlik sormayla ilgili soruya 372 kişi evet, üst aramayla ilgili sorulara ise 360 kişi evet diyerek bekçilerin görev ve sorumluluklarının vatandaşlar tarafından yüksek bir katılım düzeyiyle bilindiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla H3 hipotezi reddedilmiştir.

Çarşı ve mahalle bekçileriyle polislerin aynı yetkiye sahip olup olmadığını ölçmeye yönelik sorulara 350 kişi evet diyerek bekçi ve polis arasında fark olmadığını düşünmektedir. Dolayısıyla H4 hipotezi kabul edilmiş bulunmaktadır. Fakat çarşı ve mahalle bekçileri adli ve idari yönden polislerle tamamen aynı yetkilere sahip değildir. İçişleri Bakanlığı bu durumla ilgili 5 Haziran 2020 tarihinde polis bekçi karşılaştırmalı bir tablo yayınlamıştır. 2017 yılında tekrar alımı yapıp göreve başlayan bekçilerle ilgili medyaya çok fazla olumsuz haber içerikleri yansıdığı için 2020 yılında bu karşılaştırma tablosunun yayınlanması vatandaşta geçmişte oluşan bekçi polis aynı görev ve yetkilere sahip algısının değişmesini sağlayamamıştır.

Bursa ili Yıldırım ilçesinde oturan vatandaşların 5'li likert tipinde sorularla memnuniyet düzeyiyle ilgili sorulara verdiği cevaplardan elde edilen verilere göre 366 kişi çok memnun olduğunu söylemiştir. Dolayısıyla H5 hipotezi kabul edilmiştir.

Bekçilerle ilgili basında yer alan haber ve karalama çalışmalarına yönelik İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Polis Akademisi Daire Başkanlığı'nın yapmış olduğu halkla ilişkiler

çalışmaları yetersiz kalmaktadır. Öyle ki tüm bu lobcilik ve halkla ilişkiler çalışmaları genel olarak değerlendirildiğinde vatandaşın hâlen daha bekçi ve polis arasındaki farkları tam anlamıyla bilmediğini; vatandaşların bir bölümünün adli ve idari yönden bekçi ve polislerin aynı görev ve yetkilere sahip olduğunu düşünürken, bir bölümün ise bekçilerin görev ve yetkilerinin adli ve idari yönden polislerden farklı olduğunu düşünmektedirler. Bu kamu kurumlarının yapmış olduğu halkla ilişkiler çalışmalarının tam anlamıyla istenen etkiyi sağlayamamasının altında yatan nedenler incelendiğinde 2017 yılında alımı yapılan bekçilerin göreve başlamasına rağmen çarşı ve mahalle bekçiliği mesleğinin tanıtım videosu 2019 yılında çıkarılmıştır. Ayrıca bekçilerin göreve başlamadan önce 2016 yılında pilot uygulama olarak Hakkâri, İstanbul, Diyarbakır, Mardin Şanlıurfa ve Şırnak illerinde faaliyet göstermelerine rağmen bu mesleğin gerekliliği ile ilgili yapılan saha çalışmasında Ankara, Antalya, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul gibi illerde mesleğin gerekliliği saha çalışmasıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Pilot uygulama ile saha çalışması İstanbul ili hariç farklı illerde yapılmıştır. Bundan dolayı net ve güvenilir sonuçlara ulaşamadığı düşünülmektedir. Ayrıca bekçilerle ilgili kamuoyuna yansıyan olumsuz bir haberde bu kamu kurumlarının birbirinden bağımsız hareket etmesi, bir kamu kurumunun konuyla ilgili basın duyurusu yayınlarken diğer kamu kurumunun bu konuda herhangi bir halkla ilişkiler çalışması yapmaması bekçilerle ilgili oluşan olumsuz algının kırılması noktasında etkisini yitirmektedir. Hiyerarşik anlamda bakıldığında Polis Akademisi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı'na bağlı olduğundan dolayı İçişleri Bakanlığı'nın özellikle kolluk kuvvetleri ve bekçilerle ilgili yapmış olduğu halkla ilişkiler çalışmalarına destek vererek bunları gerek kendi web sitelerinde gerek sosyal medya hesaplarında paylaşıp sadece bekçilere yönelik değil kolluk kuvvetine yönelik yapılan asparagas haber ve siyah propaganda faaliyetlerinin önüne geçerek yüzyıllardır faaliyet gösteren bu köklü kurumun ve bu kurumun tüm temsilcilerinin yıpranmasının önüne geçecektir.

Tüm bu anket çalışması ve içerik analizi değerlendirildiği zaman vatandaşların geceleri yaya devriye görevi ifa ederek kamu düzenini sağlayan bekçilerin görev ve sorumluluklarının bilincinde olduğu ve bu uygulamadan son derece memnun olduğu fakat sayı olarak az olduğunu düşündükleri bekçilerin sayısının arttırılarak bekçilerin gündüzleri de çalışmaları gerektiğini düşündüğü ortaya çıkmıştır. Yapılan anket sonucunda bekçilere yıpranma payının verilmediği, kışın ısınma sorunu yaşadıkları ve çalışma şartlarının ağır olduğu gibi bulgulara da rastlanmıştır. Özellikle kışın yağışlı ve soğuk havalarda bekçilerin görevlerini ifa ederken zorlandıkları bundan dolayı verimlerinin düştüğü belirtilmiştir.

Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda yaya devriye olarak kolluk hizmeti veren çarşı ve mahalle bekçilerine yönelik bir anket çalışması yapılarak bekçilerin kurum içi memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi gerçekleştirilebilir. Bekçilerin her ilde ve ilçede Türkiye genelinde farklı bir sistemle çalıştığı göz önüne alınırsa ileride yapılacak olan çalışmanın bu çalışma sistemleri de göz önüne alınarak farklı illerdeki çalışan bekçileri de kıyaslayabilecek şekilde yapılması daha verimli sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya Yayıncılık.
- Bakan, İ. & Kefe İ. (2012). Kurumsal Açından Algı ve Algı Yönetimi, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 19 - 34.
- Çobanoğlu, Ş. A. & Bek, A. (2019). Çarşı ve Mahallelerde Yardımcı Genel Kolluk Hizmeti Olarak Bekçilik. (Bildiri). 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu. 1755 - 1767.
- Doğan, C. (2019). Eski İstanbul'da Mahalle Bekçisi ve II. Meşrutiyet'te Bekçi Teşkilatının Düzenlenmesi Bağlamında Mahalle Bekçileri Nizamnamesi (1908 - 1918), *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, 6 (14), 257 - 273.
- Evliya Çelebi Mehmed Zillî İbn-i Derviş. (1898). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi I (Haz. Ahmed Cevdet)*. İkdam Matbaası.
- Gemici, O. O. (2021, Kasım 11). Bekçilerin Ankara'da bir aileye karşı aşırı güç kullandığı iddialarına ilişkin açıklama. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bekcilerin-ankarada-bir-aileye-karsi-asiri-guc-kullandigi-iddialarinailiskin-aciklama/1851693>
- İçişleri Bakanlığı (2019). Çarşı ve Mahalle Bekçiliği Saha Araştırması.
- Karaman, R., Tuncay, S. & Durmaz, M. (2004). Bir Kamu Kurumu Olarak Polis Teşkilatında Halkla İlişkilerin Önemi, Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11 (2), 115 – 127.
- Koçu, R. E. (1973). Bedesten ve Kapalı Çarşı. *Hayat Tarih Mecmuası*, 1 (1), 57 - 58.
- Lévy N. (2008). *Yakından Korunan Düzen: Abdülhamid Devrinden İkinci Meşrutiyet Dönemine Bekçi Örneği. Osmanlı'da Asayiş, Suç ve Ceza 18. - 20. Yüzyıllar. (Der: Noémi Lévy ve Alexandre Tourmarkine)*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar I - II. Cilt (5. Basım)*. İstanbul: Yayın Odası.
- Okay Ayla, Aydemir Okay. (2005). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları 2. Basım*. İstanbul: Der Yayınları.
- Öztürk, F. (2021, Kasım 14). Bekçi alımı: İstanbul sokaklarına geri dönen bekçiler nasıl karşılandı? BBC. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-41002954>
- Polis Akademisi Başkanlığı (2019). Güvenliğin Kurumsal Yönetiminde Destekleyici Polislik: Bekçilik Örneği. Polis Akademisi Yayınları. Rapor No: 32. ISBN: 978-605-7822-33-8.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı)*. Seçkin Yayıncılık.
- Zengin, B. ve Gürkan, Z. (2009). Konaklama Sektöründe Kurumsal İmajın Önemi ve Tüketici Tercihlerine Etkileri, *Journal of Azerbaijani Studies*, 12. 132 – 157.
- 04.07.1934. Polis Vazife ve Sâlahiyet Kanunu, 2559
- 11.06.2020. Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu, 7245
- 14.07.1966. Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu, 772.
- 24.04.2008. Emniyet Teşkilatı Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ve Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 5757.
- (2021, Kasım 5). Mülki İdare Birimleri. İçişleri Bakanlığı. <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>

- (2021, Kasım 8). Bursa Yıldırım Nüfusu. Nufusune. <https://www.nufusune.com/yildirim-ilce-nufusu-bursa>
- (2021, Kasım 10). Trafik Uygulamaları Konusunda Yapılan Yanlış Haberlerle İlgili Basın Açıklaması. Emniyet Genel Müdürlüğü. <https://www.egm.gov.tr/29-11-2018-tarihli-basin-aciklamasi>
- (2021, Kasım 10) 31.01.2020 Tarihli Basın Açıklaması. Emniyet Genel Müdürlüğü. <https://www.egm.gov.tr/31012020-tarihli-basin-aciklamasi>
- (2021, Kasım 11). Bekçiler kişi ve mal varlığına karşı işlenen suçları düşürdü. Time Türk. <https://www.timeturk.com/bekciler-kisi-ve-mal-varligina-karsi-islenen-suclari-dusurdu/haber-1194095>
- (2021, Kasım 11). Çarşı ve Mahalle Bekçisi Saha Araştırması. İçişleri Bakanlığı. <https://www.icisleri.gov.tr/icguvenlik/carsi-ve-mahalle-bekciligi-saha-arastirmasi-projesi>
- (2021, Kasım 11). Daha fazla 'güvenlik', daha fazla tahakküm ve güvencesizlik getirir. Halkların Demokratik Partisi. <https://hdp.org.tr/tr/daha-fazla-guvenlik-daha-fazla-tahakkum-ve-guvencesizlik-getirir/13930/>
- (2021, Kasım 14). Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin Kimlik Sorma Yetkisi Hakkında Basın Açıklaması. Emniyet Genel Müdürlüğü. <https://www.egm.gov.tr/carsi-ve-mahalle-bekcilerinin-kimlik-sorma-yetkisi-hakkinda-basin-aciklamasi>
- (2021, Kasım 14). Türkiye'nin En Kalabalık İlleri 2021. Nufusu. <https://www.nufusu.com/turkiyenin-en-kalabalik-sehirleri>
- (2021, Kasım 30). Çarşı ve Mahalle Bekçileriyle Sokaklar Artık Daha Huzurlu. İçişleri Bakanlığı. <https://www.icisleri.gov.tr/carsi-ve-mahalle-bekcileriyle-sokaklar-artik-daha-huzurlu>
- (2021, Aralık 23). Görsel 1: Çarşı ve Mahalle Bekçisi. Facebook. <https://www.facebook.com/malatyaemniyet/photos/a.1794661040601051/4026519917415141/>, Erişim Tarihi 31.05.2022
- (2021, Aralık 23). Şekil 2: Polis Bekçi Yetki Karşılaştırması. Facebook. <https://www.facebook.com/653644441335845/photos/a.662030060497283/3362361677130761/>, Erişim Tarihi 31.05.2022
- (2022, Şubat 14). Erzincan Polis Meslek Eğitim Merkezi Ders İçerikleri. Polis Akademisi. <https://erzincanpomem.pa.edu.tr/ders-icerikleri.html>

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-10017888-199-148248
Konu : Ferhat GÜCÜYETER

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 29.11.2021 tarihli, 146029 sayılı ve "Etik Kurul Başvurusu Hk." konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 01/12/2021 tarih ve 2021/15 nolu toplantısında alınan 19 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Karar No 19: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 29/11/2021 tarih ve 146029 sayılı yazısı görüşüldü. Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ferhat GÜCÜYETER'in, Dr. Öğr. Üyesi (Doç. Dr.) Banu KÜÇÜKSARAÇ'ın danışmanlığında yürüttüğü "Çarşı ve Mahalle Bekçiliğinin Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Kamuoyuna Tanıtılması: Bursa İli Özelinde Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı çalışmanın uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi

Prof.Dr. İbrahim ŞİRİN
Kurul Başkanı

Mevcut Elektronik İmzalar

İBRAHİM ŞİRİN (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 03.12.2021 11:10

Belge Doğrulama Kodu :BSLC3NF0Y1

Belge Doğrulama Adresi :<https://turkiye.gov.tr/kocaeli-universitesi-ebys>

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Umuttepe Yerleşkesi
41380, Kocaeli

Bilgi için: Pelin ÜNALDI DOLGUN

Tel:+90 (262) 303 10 01 Faks:+90 (262) 303 10 33

E-Posta :rekiletisim@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ :<http://www.kocaeli.edu.tr>

Keş Adresi: kocaeliuniversitesi@hs01.kep.tr

Raportör

Telefon No: 303 10 49